

Tge è degn da vegnir archivà?

Parlament ha decretà ina lescha davart l'archivaziun

(anr/rgd) La lescha davart la gestiun a documents e l'archivaziun regla il ractament da documents d'autoritads oliticas. La lescha ha procurà per diversas discussiuns durant la consultaziun da detagl. Sco autoritads politicas egnan definads ils organs e las autoritads al chantun, da las regiuns, da las vischnancas sco er da las instituziuns, da las undaziuns e da las corporaziuns da dretg ublic. Pertutgadas da la nova lescha èn r persunas natirales e giuridicas che han urprendi d'ademplier incumbensas publicas.

«Monster birocratic» ubain «dretg fundamental da mintga burgais»? a nova lescha ha procurà per discussiuns n il plenum. Il deputà *Christian Hartmann* (pld, Engiadin'Ota) ha avertì da rear in «monster birocratic» cun la nova escha. «Sche mintgin ha il dretg da visiar l'archiv da vischnanca avain nus bler apli da far.» Cunzunt en vischnancas itschnas, nua ch'il chanzlist funghescha ist er sco archivar, è la lavur supplementara tenor Hartmann significanta. Il president da la cumissiun predeliberanta, *uca Tenchio* (pcd, Cuira), ha renvià al

«dretg fundamental da mintga burgais da savair che protocols vegnian archivats». Areguard ils archivs dals singuls anteriurs circuls ha fatg *Robert Heinz* (pbd, Avras) la dumonda schebain quests archivs restian en las vischnancas. Tenor Luca Tenchio restan quels ad interim en las regiuns, nun che tut ils anteriurs circuls d'ina regiun èn persunter da surdar lur archivs circuitals a l'archiv statal dal chantun Grischun. Cusseglie governativ *Martin Jäger* ha prendi posiziun tar las dumondas e propostas dals deputads. El ha fatg attent a l'impurtanza da l'archivaziun cun in congual istoric. «Da quellas civilisaziuns che han tgirà archivs savain nus ozendi dapli che dad auters temps.» L'archivaziun portia d'ina vart custs supplementars, da l'autra vart vegnian els ad avair en futur ina fitg auta valor.

Documents restan ditg protegids

Il temp da protecciun en ils archivs da las autoritads politicas munta a 30 onns. Documents che cuntengan datas persunalas spezialmain sensibilas restan en l'archiv per 50 onns. Ina maioritad da la cumissiun per scolaziun e cultura e la regenza vulàvan prolungar il temp da pro-

tecziun per documents cun datas sensibilas da 50 onns ad 80 onns. Argumentada è questa midada vegnida cun l'aspetativa da vita pli auta. Ina minoritad da la cumissiun predeliberanta ha dentant fatg la proposta da laschar il temp da protecciun a 50 onns. Els han argumentà cun la libertad da perscrutaziun per scenziads interessads. Il cussegl grond ha suandà a la minoritad da la cumissiun da scolaziun e cultura cun 55 : 49 vuschs. Il temp da protecciun per documents cun datas sensibilas resta en il chantun Grischun pia a 50 onns. Il deputà *Aurelio Casanova* (pcd, Glion) ha fatg la dumonda da digitalisar il cuntegn dals archivs grischuns. Sin questa dumonda ha cusseglie governativ Jäger respundì cun in exempel dals Stadis Unids da l'America: «La documentaziun digitala fatga a chaschun da l'emprima tschentada sin la gli-na na po ozendi betg pli vegnir legida causa il svilup tecnic.» La documentaziun sin palpìri saja er en il 21avel tschentaner la metoda la pli segira. Suentar la consultaziun en detagl ha il parlament chantunal approvà la nova lescha davart la gestiun da documents e l'archivaziun cun 83 : 14 vuschs tar 12 abstenziuns.